

ఆలోచించండి - మాట్లాడండి :

ప్రశ్నలు:

1. ఈ చిత్రం చూస్తే మీకేం అనిపిస్తుంది?
2. పడుకొని ఉన్నాయన గురించి మీరేమనుకుంటున్నారు?
3. ఇందులో మీకు నచ్చినవారెవరు?
4. ఇందులో ఎవరు గొప్ప అని మీరనుకుంటున్నారు?

నేపథ్యం:

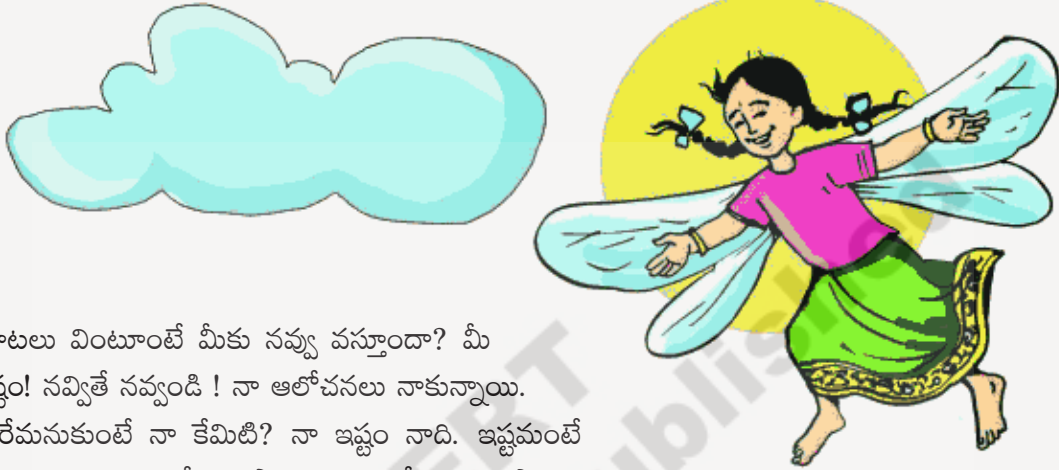
శ్రమైకజీవన సౌందర్యాన్ని, పిల్లల మనస్తత్వాన్ని, సమాజంపట్ల బాధ్యతను, సంస్కారాలను తెలియజేయడమే దీని ముఖ్య ఉద్దేశం.

విద్యార్థులకు సూచనలు :

1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాలకింద, వాక్యాలకింద గీతలు గీయండి.
2. అర్థంకాని పదాలను, వాక్యాలను గురించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
3. తెలియని పదాల అర్థాలను పుస్తకం చివరన ఉన్న అకారాది పట్టిక చూసి తెలుసుకోండి.

“బంగారూ, నీలో చాలా శక్తి ఉందమ్మా.” అని తాతయ్య అన్నాడు. ఆ మాట వింటుంటే నాకు ఎంతో సంతోషమైంది. ఎందుకో చెప్పుకోండి? సరే మీరు చెప్పేదాకా నేనాగను గాని నేనే చేప్పేస్తా. ఎప్పటినుంచో నాకు ఎన్నెన్నో ఊహలు ఏమేమో కావాలనీ, ఎన్నెన్నో కోరికలు ఏవేవో చేయాలనీ. కానీ ఏం చేస్తా? నేను పిల్లను. అంత శక్తి నాకు లేదు కదా! అనుకునేదాన్ని. కానీ ఇవాళ తాతయ్య మాటలు విన్నాక కొత్త ఆలోచన వచ్చింది. నాలో చాలా శక్తి ఉంది. నేను ఏం కావాలనుకుంటే అది చెయ్యగలను. నా

మాటలు వింటూంటే మీకు నవ్వు వస్తూందా? మీ ఇష్టం! నవ్వుతే నవ్వుండి ! నా ఆలోచనలు నాకున్నాయి. మీరేమనుకుంటే నా కేమిటి? నా ఇష్టం నాది. ఇష్టమంటే గుర్తొచ్చింది.... నా కేమి ఇష్టాలున్నాయో మీకు తెలుసా?

తేనెటీగగా మారిపోవాలని ఉంది నాకు. హాయిగా గాలిలో తేలిపోవచ్చు. ఎప్పుడూ

నేలమీద నడవడమంటే నాకు మహా చిరాకు. అందుకే తేనెటీగనై రెక్కలూపుకొంటూ అందమైన తోటలోకి వెళతా. అబ్బా! అక్కడ ఎన్నెన్ని రంగుల పూలు? అవి గాలికి కదలుతూంటే రమ్మని నన్నే పిలుస్తున్నట్లుంటుంది. తోటంతా కలయదిరుగుతూ ఒక్కొక్క పువ్వు దగ్గరికి వెళుతూ అందులోని తేనెను తీసుకుంటా. నా తెట్టె దగ్గరికి వెళ్లి అందులో జాగ్రత్తగా దాచిపెడతా. ఇదంతా చాలా శ్రమతో కూడిన పనే. కాదంటే తేనె ఎట్లా దొరుకుతుంది? నాకు బాగా కోపం వచ్చేదిక్కడే. నేనెంతో కష్టపడి పువ్వు పువ్వు తిరిగి తెచ్చి దాచుకున్న తేనెను ఈ మనుషులు అమాంతంగా తీసుకొని తాగేస్తున్నారు. ఎంత దుర్మార్గం? ఇలా దోచుకోడం తప్పుగదా? ఒక్క క్షణం ఆలోచించాను. నాకు కోపం పోయి సంతృప్తి కలిగింది. ఎందుకో తెలుసా? నాకు బాగా కష్టమైతే అయి ఉండవచ్చు గాని నా శ్రమవల్ల కొందరికన్నా లాభం కలుగుతుందిగదా! అదే నాకు తృప్తి. మన జీవితం ఇతరులకుపయోగపడటంకన్నా మించిందేముంటుంది?

అప్పుడప్పుడు నాకు నదినై పరుగెత్తాలనిపిస్తుంది. కేరింతలు కొడుతూ ఉరకడమంటే నాకెంతో ఇష్టం. ఆ ఆనందమే వేరు. మీరూ ఒకప్పుడు అలా పరుగెత్తినవాళ్ళే కదా? కాని ఇప్పుడు మాత్రం నన్ను పరుగెత్తవద్దంటారు. కూర్చోమంటారు. అందుకే నదినైతే నన్నాపలేరు. గలగలమంటూ సొంపుగా వంపులు తిరుగుతూ దూసుకుపోతా. చెట్లను, గుట్టలను పలకరిస్తూ పోతా. అడవిలో పరవశిస్తూ పోతా. ఆకాశానికి అద్దాన్ని నేను. కదలని ఆకాశం తాను కదిలితే ఎలా ఉంటుందో నాలో చూసుకుంటుంది. చెట్లు, గుట్టలు తమ అందాన్ని నాలో చూసుకుని మురిసిపోతాయి. జంతువులు, పక్షులు, మనుషులు నా దగ్గరికే వచ్చి దప్పిక తీర్చుకుంటారు. వీళ్ళంతా రావడం చూసి గర్వంతో ఉప్పొంగుతా. ఆ క్షణానికలా అనిపిస్తుంది కానీ

నేను అహంకారిని కాదు, ఉపకారిని. నా నీళ్లవల్ల వాళ్ళ అవసరాలు తీరుతున్నాయన్న సంతృప్తి కూడా కలుగుతుంది నాకు. చూశారా, నేను నదిగా మారి నా పరుగును ఆపాలని చూస్తున్నారు. అందుకే నాకు అడ్డంగా పెద్ద ఆనకట్ట కట్టారు. నాకు చాలా కోపం వస్తుంది. అమాంతంగా కట్టను తెంచుకొని ముందుకుపోవాలనిపిస్తుంది. కాని కొద్దిగా ఓపిక పట్టి ఆలోచించా. ఇది తప్పనిపించింది. అలా వెళితే నా కోపానికి ఎందరో బలొత్తారు. ఎంతో నష్టం జరుగుతుంది. నావల్ల ఇతరులకు నష్టం జరగడం, కష్టం కలగడం నేనస్సలు ఒప్పుకోను. చేయగలిగితే ఇతరులకు మేలుచేయాలి, కాని కీడు చేయగూడదు. ఇంకొద్దిగా ఆలోచించాను.

ఆనకట్టకూడా మంచిదేనేమో అనిపించింది. అతివేగం ప్రమాదకరం కదా? జీవితంలో కాస్త నెమ్మదితనం కూడా మంచిది. ఇలా ఆలోచిస్తుంటే ఇంకో మంచి విషయం తట్టింది. నాకు అడ్డంగా ఆనకట్ట కడితే కట్టారుగాని దీనివల్ల ఎన్నివేల మందికి పని దొరికింది? నావల్ల పంటలు ఎక్కువగా పండుతాయి. ఎంతో మందికి అన్నం పెట్టిన పుణ్యం నాకూడా దక్కుతుందిగా! వాళ్ళంతా ఆడుతూ పాడుతూ పనిచేస్తుంటే నాకెంత సంతోషమో! నిజంగా శ్రమలోనే ఆనందమున్నదనిపించింది. వాళ్ళు తమకొరకే కాదు, సమాజంకొరకు కష్టపడుతున్నారు. ఇదే నిజమైన జీవితం.

ఆనకట్ట కట్టి నన్ను ఇబ్బందిపెట్టడం వాళ్ళ ఉద్దేశం కాదని తెలిసింది. కాలువల ద్వారా నా నీటిని పంటపొలాలకు మళ్ళించుకుంటారు. పొలాల్లో రైతులు అరకగట్టి దున్నుతారు. ఆ మడికట్లలో తిరగడం ఎంత బాగుంటుంది! శరీరంమీద బురద పడుతూంటే దాని కమ్మటి వాసన పీలుస్తూ తిరగడం బలేగా ఉంటుంది. కాళ్ళు దిగబడుతూంటాయి. ఒక్కోసారి నడవడమే కష్టంగా ఉంటుంది. కాని ఇష్టమైతే కష్టమనిపించదు కదా! అమ్మలక్కలు నాట్లువేస్తూ మంచి మంచి పాటలు పాడతారు. పనీ పాటా కలిసిపోతాయి. వరిమొక్కలను ఒక పద్ధతిగా నాటుతున్న వాళ్ళను చూస్తే నాకు ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఇంత చక్కగా ఎలా వేయగలుగుతున్నారో? ఇంత నైపుణ్యం వీళ్ళకు ఎలా వచ్చిందో? ఒకరు పాట చెపుతుంటే మిగతావాళ్ళంతా అందుకొని కలసి పాడతారు. ఎక్కడా భేదం ఉండదు. ఇలా అందరం ఒకే మాటగా, పాటగా ఉంటే ఎంత బాగుంటుందో! ఎర్రటి ఎండలో కూడా నడుము వంచి కష్టపడతారు. సోమరితనం వాళ్ళ దగ్గరకు రావాలంటేనే భయపడుతుంది.

శిల్పిని కావాలని నాకు బలమైన కోరిక ఉంది. మూలన పడిఉన్న రాళ్ళతో ముచ్చటైన శిల్పాలను చెక్కవచ్చు. రాయి నామాట వింటుంది. ఏది కమ్మంటే అది అవుతుంది. నా శిల్పాలు చరిత్రసాక్షిగా నిలిచిపోతాయి. ఎందరికో కనువిందు చేస్తాయి. వాటిని చూసినవారు మెచ్చుకుంటూంటే నా శ్రమ

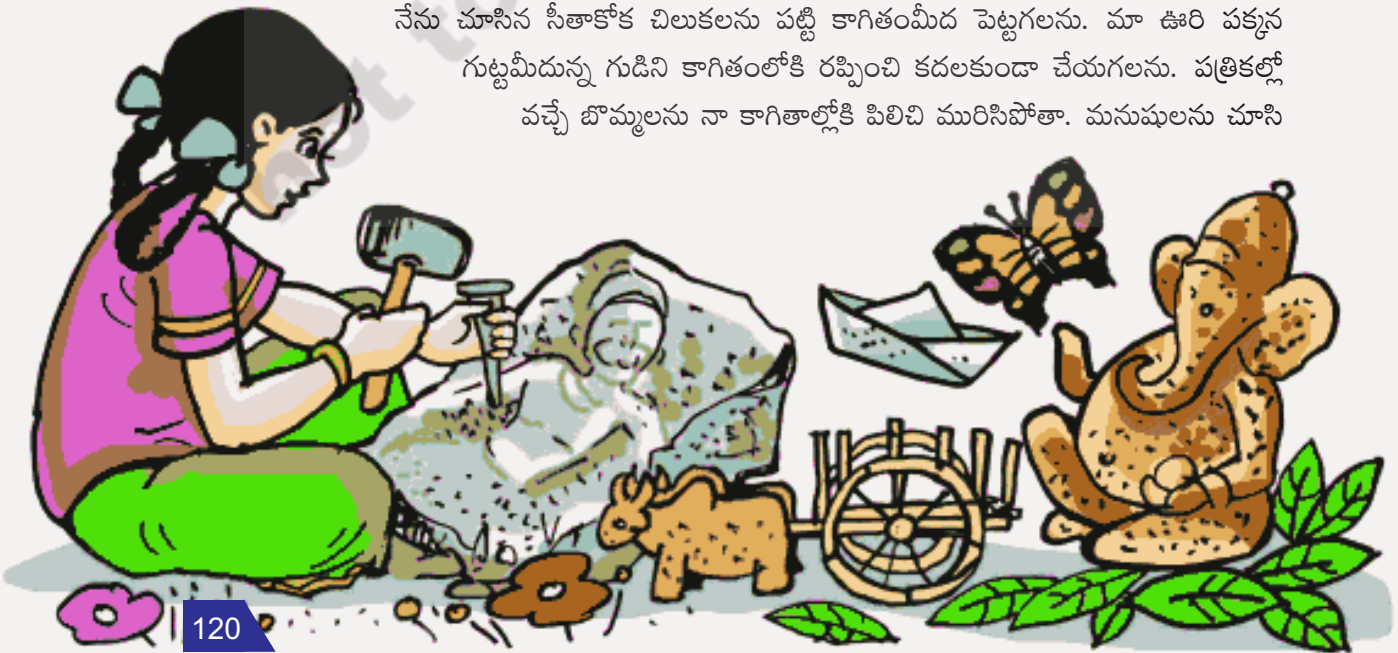
ఫలించినందుకు మనసు నిండిపోతుంది. అవ్వ చెప్పేది బ్రహ్మదేవుడు, ఎలా అనుకుంటే అలా పుట్టిస్తాడని. నేను కూడా ఏదనుకుంటే అది తయారుచేస్తాను. మరి నేనూ బ్రహ్మనేగా! దానికే గాని బండను చూస్తే బాధ కలుగుతుంది. పాపం నా సుత్తిదెబ్బలకు తట్టుకోలేక అరుస్తుంది. కాని ఎదురుతిరగదు. ఈ ఓర్పువల్ల దానికి లాభమే కలిగింది. బండగా ఉన్నప్పుడు అందరూ దాన్ని తొక్కిపోయేవారు. ఇప్పుడు దేవతామూర్తిగా మారేసరికి మొక్కిపోతున్నారు. ఇదంతా చూస్తుంటే మీకేమనిపిస్తుంది? ఓర్పుతో కూడిన మంచితనంవల్ల గౌరవం కలుగుతుందని తెలియడం లేదా? శిల్పాన్ని చూసినప్పుడల్లా నాకొక ప్రేరణ కలుగుతుంది. శ్రమించకపోతే ఫలితం రాదనిపిస్తుంది. రోజుల తరబడి చెక్కితేనే కదా శిల శిల్పంగా మారేది! శిలగా చిరకాలం బతకడం కన్నా శిల్పంగా కొద్దికాలం జీవించినా చాలు!

నాకు ఎన్నో ఆలోచనలున్నాయి. వాటిలో కొన్నింటిని అప్పుడప్పుడు అమలు చేస్తాను. అందుబాటులో ఉన్నవాటితో అద్భుతాలు చేస్తా. జోరుగా వానకురుస్తూంటే అందులో తడవాలన్న తహతహ నాకు. వర్షపు నీళ్ళు పారుతుంటే కాగితంతో కత్తిపడవో, ఉత్తిపడవో చేసి అందులో వదలాలంటే మరీ మరీ ఇష్టం. అది నీళ్ళలో పోతూంటే దాన్ని చూస్తూ పక్కగా పోతుంటే చాలా సరదాగా ఉంటుంది. ఎవరూ లేని ఆ పడవ ఎంత వేగంగా పోతుందో? పారే నీళ్ళకు ఆనకట్ట కడతా. అది తెగుతుంటే సరిచేస్తా. అప్పటికీ నిలవకుంటే కాలు అడ్డం పెడతా.

నా శ్రమ వృథా కాగూడదుగా! తడి ఇసుకతో పిట్టగూళ్ళు కడతా. మా ఇంటి ముందర బండిని చూసి నాకు బండి చేయాలనిపించింది. చొప్పబెండ్రతోనే బండిచేశా. చూడముచ్చటగా ఉంటుంది. మట్టితో ఎద్దులను కూడా చేశా., మట్టి అంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. మొన్న వినాయక చవితికి వినాయక విగ్రహాన్ని మట్టితో నేనే చేశా. దానికే మా ఇంట్లో పూజలు చేశారు. నా కెంత సంతోషమో! పక్కింటివాళ్ళు కూడా చూసి మెచ్చుకున్నారు చాలా బాగా చేశానని. శ్రద్ధతో చేసే శ్రమ మంచి ఫలితాన్నిస్తుందని తెలిసింది.

నాకు బొమ్మలు వేయడమంటే మహా సరదా. తెల్లకాగితం కనిపిస్తే చాలు, ఏదో గీయాలనిపిస్తుంది.

నేను చూసిన సీతాకోక చిలుకలను పట్టి కాగితంమీద పెట్టగలను. మా ఊరి పక్కన గుట్టమీదున్న గుడిని కాగితంలోకి రప్పించి కదలకుండా చేయగలను. పత్రికల్లో వచ్చే బొమ్మలను నా కాగితాల్లోకి పిలిచి మురిసిపోతా. మనుషులను చూసి

అచ్చంగా అలాగే వేయగలను. ఇదంతా తలచుకుంటే నేనేమైనా చేయగలననిపిస్తుంది.

ఒకసారి ఏమయిందంటే నా మిత్రుడు ఆంజనేయుని బొమ్మ వేశాడు. తలమాత్రం వేయాల్సి ఉంది. ఇంతలో ఇంటర్వెల్ గంట కొట్టారు. బయటికి వచ్చేసరికి ఎదురుగా వేపచెట్టుమీద కోతి కనిపించింది. వెంటనే నాకు కొంటే ఆలోచన వచ్చింది. సగం వేసిన బొమ్మకు కోతిముఖాన్ని తోకను పెట్టేశా. కింద పేరు రాసి ఆంజనేయులుకు చూపించా. ఇంకేముంది! వాడు చెంగున నామీదకు దూకాడు. నేను ఒక్కటే పరుగు.

మా పాఠశాలలో చిత్రలేఖనం పోటీపెట్టారు. చాలా కష్టపడి మా ఊరి బొమ్మవేశా. ఎంత బాగా వచ్చిందనుకున్నారు! నా చిత్రానికే మొదటి బహుమతి. నాతోటి విద్యార్థులు చప్పట్లు కొడుతూ ఉండగా నేను బహుమతి తీసుకోడానికి వెళుతూంటే మహారాణినయినట్టు మురిసిపోయాను. మా ప్రధానోపాధ్యాయులు బహుమతినిచ్చారు. నా చిత్రాన్ని మెచ్చుకుంటూ 'ఉన్న ఊరు కన్నతల్లిమీద గౌరవం ఉండాల్సిందే'నని భుజం తట్టారు. అమ్మ అక్కడే ఉంది. దగ్గరికి వెళ్లి బహుమతి చూపించా. ఆమె కళ్ళలో నీళ్ళు. కాళ్ళకు దండంపెట్టాను. అమ్మ కన్నీళ్ళు ఆశీస్సులుగా నా తలపైబడ్డాయి. ఇన్నాళ్ళుగా నేను చేస్తున్న సాధన ఫలించింది. శ్రమ ఎప్పుడూ వృథా కాదన్న మా ఉపాధ్యాయుల మాట అనుభవంలోకి వచ్చింది. మరుసటి రోజున నేను గీసిన చిత్రాన్ని పాఠశాల గోడపత్రికమీద పెట్టారు. అది చూసు కుంటున్నప్పుడు నా మనస్సు గాలిలో తేలి పోయింది. బాగా శ్రమిస్తే చిత్రలేఖనంలోనే కాదు, చదువులోకూడా మొదటిస్థానంలో నిలవవచ్చని తేలిపోయింది.

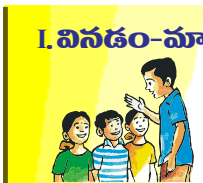

'శ్రమయేవ జయతే'

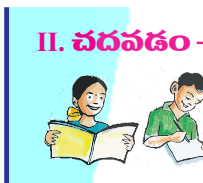

ఇవి వేయండి

I. వినడం-మాట్లాడడం

1. నేనైతే .. పాఠం విన్నారు కదా! ఆమె పేరు ఏమై ఉంటుందో ఊహించి రాయండి. ఆమె గురించి చెప్పండి.
2. పక్షులను, నదులను, జంతువులను చూస్తే మీకు ఏమనిపిస్తుంది?
3. శిల్పం, చిత్రలేఖనం గురించి మీ పాఠ్యాంశంలో చదివారు కదా! ఇతర కళలను గురించి చెప్పండి. వాటిద్వారా మీరేమి గ్రహిస్తారో తెలపండి.
4. పాఠ్యాంశంలోని బాలిక ఇష్టాలను తెలుసుకున్నారు కదా! మీ ఇష్టాలేమిటో చెప్పండి.
5. “శ్రమయేవ జయతే!” అంటే ఏమిటి? దీనివల్ల పిల్లలు తెలుసుకోవలసింది ఏమిటి?

II. చదవడం - రాయడం

1. పాఠం చదవండి. కింది పదాలు ఎవరికి / వేటికి సంబంధించినవో చెప్పండి.

- అ. ఇలా దోచుకోడం తప్పు కదా?
 ఆ. నా ఇష్టం నాది.
 ఇ. ఆకాశానికి అద్దాన్ని నేను.
 ఈ. నేనూ బ్రహ్మనేగా!
 ఉ. మహారాణినయినట్టు మురిసిపోయా.
 ఊ. భుజం తట్టారు.

2. “నాకు బొమ్మలు వేయడమంటే మహా సరదా !..... నేనేమైనా చేయగలనని అనిపిస్తుంది.”

(అ) పాఠంలోని ఈ పేరాను మార్చి కింది విధంగా మళ్ళీ రాయండి.
 “ఆమెకు బొమ్మలు వేయడం అంటే మహా సరదాభావించింది.”

3. పాఠ్యాంశం ఆధారంగా జవాబులను రాయండి.

- అ. బాలిక తను శక్తిగలదాన్నని ఎలా గుర్తించింది?
 ఆ. బాలిక నదిగా మారి ఏమేం చేయాలనుకున్నది?
 ఇ. బాలిక వానలో ఏం చేయాలనుకున్నది?
 ఈ. శ్రమ ఎప్పుడూ వృథా కాదని బాలిక ఎప్పుడు గుర్తించింది?
 ఉ. కష్టపడేవాళ్ళను చూసి సోమరితనం భయపడుతుందని పాఠంలో ఏ సందర్భంలో ఉంది?

III. స్వీయరచన

1. కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- 'నేనే సముద్రమయితే' ఊహించి రాయండి.
- 'నేనే చీమనయితే' ఊహించి రాయండి.
- 'నేనే ఉపాధ్యాయుడినైతే' ఊహించి రాయండి.
- మీ కిష్టమైన పనిని గురించి సొంతమాటల్లో రాయండి.
- బొమ్మలు గీయడం, వస్తువులు తయారుచేయడం, కవితలు, కథలు రాయడం, నాట్యం చేయడం - వీటిలో మీకేది ఇష్టం? ఎందుకు?
- పాఠ్యాంశంలో బాలిక తాను ఏమేమి చేయగలదో చెప్పింది కదా! అలా మీరు ఏమేమి చేయగలరో చెప్పండి.
- "మనసు గాలిలో తేలిపోతుంది" అనే వాక్యాన్ని ఏ ఏ సందర్భాలలో వాడతారు?

2. వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు :

- పాఠంలోని విషయాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.
- నదులవల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను సొంతమాటల్లో రాయండి.
- "సోమరితనం పనికిరాదు" అనే అంశాన్ని సమర్థిస్తూ ఉదాహరణలతో వ్యాసం రాయండి.

IV. పదజాలం

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15

- పాఠ్యాంశంలో కొన్ని ఊహలను తెలిపే వాక్యాలున్నాయి. ఆ వాక్యాలను రాయండి. వాటి ఆధారంగా మీరు మీ ఊహల ప్రకారం ఆ వాక్యాలను తిరిగి రాయండి. కారణం కూడా రాయండి.

ఉదా: నాకు తేనెటీగగా మారిపోవాలని ఉంది. నాకు రామచిలుకగా మారిపోవాలని ఉంది. ఎందుకంటే....

- కింది పదాలను చూడండి. ఒకే వాక్యంలో రెండు పదాలు వచ్చేటట్లు రాయండి.

ఊహలు, తేలిపోవచ్చు, మహాచిరాకు, పరుగెత్తాలని, పరవశిస్తూ, చరిత్రసాక్షి ప్రేరణ, వృధా

ఉదా: మన ఊహలు మనకు ప్రేరణలు.

3. కింది గళ్ళలోని అక్షరాలను చూడండి. వాటిలో కొన్ని శ్రమసాధనాలను తెలిపే పదాలున్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి. దేన్ని ఎవరు వాడతారో రాయండి.

ఉదా: పగ్గం - పగ్గాన్ని రైతులు ఉపయోగిస్తారు.

అ	క	లి	ప	క
డ్ల	గ	మ	లు	గు
తా	నా	ట్ల	త	ప
గ్గం	పా	గొ	ర	డు

4. కింది సూచనల ప్రకారం వాటి పక్కన ఉన్న గళ్ళను సరైన అక్షరాలతో పూరించండి.

- అ. తాగేవాటిని ఏమంటారు? పా లు
- ఆ. భూమిలో పాతిపెట్టినవాటిని ఏమంటారు? పా లు
- ఈ. రూపాయిలో నాలుగోవంతు పైసలకు బహువచనం పా లు
- ఉ. పుణ్యాత్ములకు వ్యతిరేక పదం పా లు
- ఊ. పండితులు కానివారు పా లు
- ఎ. ధర్మరాజుకు వీటి ఆట ఇష్టం పా లు
- ఏ. ప్రజలను పాలించేవారు పా లు
- ఐ. భరతుడు నెత్తిన పెట్టుకున్నవి పా లు
- ఒ. పాలించబడేవారిని ఇలా పిలుస్తారు. పా లు
- ఓ. మీ పుస్తకాల్లో మీరు చదివే అంశాలు పా లు

5. కింది వాక్యాలను వివరిస్తూ రాయండి.

- అ. ఇతరులకు చేతనైనంత మేలు చేయాలి. కానీ కీడు చేయగూడదు. ఎందుకంటే...
- ఆ. ఋత్విక్ చదరంగం బాగా ఆడతాడు. అతనికి గొప్ప క్రీడాకారుడిగా ఎదగాలని బలమైన కోరిక. కాబట్టి.....
- ఇ. ఏ పన్నెనా ఇష్టమైతే కష్టమనిపించదు. అందువల్ల

V. స్వజనాత్మకత

1. రెక్కలతో ఎగిరే బాలిక చిత్రం ఆధారంగా కవిత రాయండి.

నాకే రెక్కలు వస్తే

.....

.....

2. బాలిక, నది, తేనెటీగ, చెట్టు మంచి మిత్రులు. ఇవి కలిసి మాట్లాడితే ఎలా ఉంటుందో సంభాషణ రాయండి. సంభాషణలు వర్ణనాత్మకంగా ఉండాలి. మధ్య మధ్యలో సామెతలు, జాతీయాలను ఉపయోగించండి.

VI. ప్రశంస

1. పాఠ్యాంశం ద్వారా తేనెటీగ, నది, శిల్పి, చిత్రకారుడిలో ఉండే గొప్పదనాన్ని తెలుసుకున్నారు కదా. అలాగే కిందివాటిలో ఉండే గొప్పదనాన్ని చెప్పండి. రైతు, వడ్రంగి, దర్జీ, ఊధ్వేవారు / శుభ్రంచేసేవారు, మురికి కాలువ, కూలీ, పనిమనిషి.
- 2 కింది పేరా చదవండి.

నాకు బొమ్మలు గీయడమంటే మహాసరదా. తెల్లకాగితం కనిపిస్తే చాలు, ఏదో గీయాలనిపిస్తుంది. నేను చూసిన సీతాకోక చిలుకలను పట్టి కాగితంపై పెట్టగలను. మా ఊరి పక్కన గుట్టపైనున్న గుడిని కాగితంలోకి రప్పించి కదలకుండా చేయగలను. పత్రికల్లో వచ్చే బొమ్మలను నా కాగితాల్లోకి పిలిచి మురిసిపోతా.

పై వాక్యాలు చదివారు కదా! ఇందులో నాకు బొమ్మలు వేయడమంటే మహా సరదా. అని ఉంది కదా! ఇలా “నాకు” అంటూ చెప్పడాన్ని ‘ఉత్తమ పురుష’లో చెప్పడం అంటారు. దీన్ని ఆమెకు బొమ్మలు వేయడమంటే మహా సరదా అని మార్చి చెబితే ‘ప్రథమ పురుష’ లో చెప్పినట్లవుతుంది. పై పేరాలోని ఇతర వాక్యాలను ప్రథమ పురుషలోకి మార్చి రాయండి.

VII. ప్రాజెక్టు పని

1. వార్తాపత్రికలు, వారపత్రికలు, మాసపత్రికలు చూడండి. పక్షులు, జంతువులు, నదులు, కళాకారులకు సంబంధించిన కవితలను చూడండి-వాటిని రాసి ప్రదర్శించండి.

VIII. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

1. “అదిగదిగో మేడ
మేడకున్నది గోడ
గోడపక్కన నీడ
నీడలో కోడెదూడ
దూడ వేసింది పేడ”

పై కవితలో ప్రతి వాక్యం చివరా ‘డ’ అనే అక్షరం మళ్ళా మళ్ళా వచ్చింది. (పునరావృత్తం అయింది)

కవితకు అందం తెచ్చింది. వినసొంపుగా తయారయింది. ఈ అందం, వినసొంపుదనం 'ఉ' అనే శబ్దప్రయోగం వల్ల వచ్చింది కాబట్టి దీనిని శబ్దాలంకారం అంటారు. ఈ విధంగా ఒక అక్షరం లేదా రెండు, మూడు అక్షరాలు వాక్యం చివర మాటిమాటికి వస్తే దాన్ని అంత్యానుప్రాస అలంకారం అంటారు.

2. ఈ కింది వాక్యం గమనించండి.

ఉదా: 'నాయనా! నేను నిన్నేమన్నా అన్నానా? నీవు నన్నేమన్నా అన్నావా?'
పై వాక్యంలో 'న' అనే అక్షరం అనేకసార్లు వచ్చింది. ఇలా ఒకే అక్షరం అనేకసార్లు రావడాన్ని 'వృత్త్యనుప్రాస' అలంకారం అంటారు. (వృత్తి అంటే ఆవృత్తి అని అర్థం. ఆవృత్తి అంటే మళ్ళీ మళ్ళీ రావడం.)

మనుషులు అందంగా కనిపించడానికి ఎన్నోరకాలుగా అలంకరించుకుంటారు. అలాగే కవి తన కవిత అందంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉండటం కోసం కొన్ని అలంకారాలు చేస్తాడు. అలాంటి అలంకారాలే ఇవి.

3. ఈ కింది కవితల్లో ఏ అలంకారాలున్నాయో గుర్తించండి. కారణాలు చర్చించండి.

1. "భాగవతమున భక్తి
భారతములో యుక్తి
రామకథయే రక్తి
ఓ కూనలమ్మ" జ.....
2. "గుండెలో శూలమ్ము గొంతులో శల్యమ్ము" జ.....
3. కాకి కోకిల కాదుకదా! జ.....
4. లచ్చి పుచ్చకాయ తెచ్చి ఇచ్చింది. జ.....

నేనివి చేయగలనా ?

1. పాఠ్యాంశంలోని తేనెటీగ, నది, శిల్పిని గురించి స్పష్టంగా చెప్పగలను. ఔను / కాదు
2. పాఠ్యాంశాన్ని ధారాళంగా చదవగలను. ఔను / కాదు
3. పాఠ్యాంశంలోని పదాలను సొంతంగా ప్రయోగించగలను. ఔను / కాదు
4. పాఠ్యాంశ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో సంక్షిప్తంగా రాయగలను. ఔను / కాదు
5. పాఠం ఆధారంగా సృజనాత్మకంగా సంభాషణగా రాయగలను. ఔను / కాదు

"నీకు కావలసిన బలము, శక్తి నీలోనే ఉన్నాయి. మార్గాన్ని ఏర్పరచుకొని పయనించు" - స్వామి వివేకానంద.

